

“แนวคิดการบริหารเงิน... สหกรณ์”

ที่ผ่านมา มีคนพูดกันมากเกี่ยวกับเรื่องของแหล่งทุนที่จะสนับสนุนเกษตรกรและผู้มีรายได้น้อย ว่าจะมีหนทางอย่างไรจึงจะสามารถช่วยให้พวกเขาระลุนั้นมีปัจจัยในการนำไปใช้ดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพใหม่ชิวิตที่ดี ซึ่งถ้าเราทบทวนล้วนนโยบายรัฐและการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนแล้ว เราจะเห็นผลงานที่แตกต่างกันแต่มีเป้าหมายเหมือนกัน

ในแนวทางของรัฐนี้ถ้าจะช่วยเหลือคน
ยากจนหรือกลุ่มเกษตรกร มักจะคิดว่าทำอย่างไรให้
มีเม็ดเงินไปป้อนให้แก่คนเหล่านั้น ดังนั้นแนวทาง
ที่ออกมาก็เป็นไปในแนวทางการคิดหาเงินไปเสริฟ

ให้โดยตรง เช่น กองทุนหมู่บ้าน กองทุนสวัสดิการ
ชาวนา หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
การเกษตร (ธ.ก.ส.) หากสังเกตให้ดีจะเห็นว่ามี
การใช้เงินงบประมาณกว่าหมื่นล้านและ ธ.ก.ส.
ที่ตั้งมากกว่าสิบปี แต่ก็ยังคงเห็นคนยากจนและ
เกษตรกรที่ยากจนอยู่ดี จึงมีคำถามาว่าทำไมเงินไม่
สำเร็จและจะต้องทำอย่างไรให้สำเร็จ?

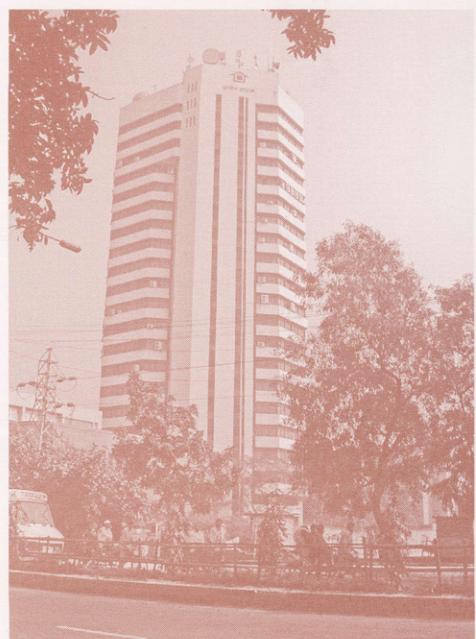
อีกซี๊กหนึ่ง...คงเคยได้ยินเรื่องของกลุ่ม
อมทรัพย์เพื่อการผลิตที่ขับเคลื่อนภายใต้ความ
รับผิดชอบของกรมพัฒนาชุมชน หรือกลุ่มสักจะ
สะสมทรัพย์วัดไฝ่ล้อมของพระอาจารย์คุณบิน ปลม.
โต ที่ ต.บางพระ อ.เมือง จ.ตราด หรือกลุ่ม

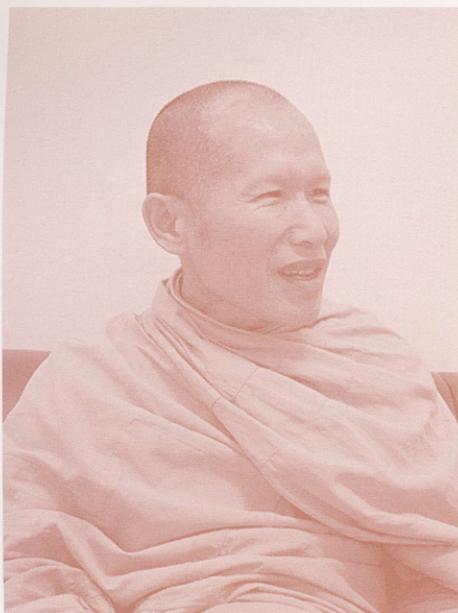
เข้าห้องพักพิเศษ ส่วนสมาชิกใหม่อาจให้เข้าห้องพักธรรมดานไปก่อน ซึ่งเหล่านี้เป็นเรื่องของการจัดสรรสวัสดิการอย่างเป็นธรรมตามการมีส่วนร่วมหรือตามสิทธิของสมาชิกนั้นเอง

แนวทางปฏิบัติที่แตกต่างกันทั้ง 2 มิตินี้
ถ้าลองคิดว่าจะมีผลเสียให้ดีจะเห็นว่ามาจาก
แนวคิดที่แตกต่างจริงๆ นั่นหมายความว่าแนวคิด
ในมิติแรกที่จัดการโดยการรัฐนั้น รัฐมักเลือกวิธี
การหยนยื่นให้โดยเป็นไปตามกฎหมายนอก ดังนั้น
จึงเป็นเรื่องปกติที่เมื่อคนภายนอกหยุดส่งเงินแล้ว
ปัญหาความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจ ความยากจน
ก็ผุดขึ้นมาให้เห็นช่นเคย เดຍมีงานวิจัยหลาย
โครงการที่ชี้ให้เห็นปัจจัยเชิงสาเหตุว่าทำไม่ได้มี
รัฐหยนยื่นเงินให้แล้วยังไม่สามารถแก้ไขปัญหา
ความยากจนได้ โดยนักวิชาการหลายคนได้นำเอา
ประเพณีการสร้างจิตสำนึกการออมและพิจารณา

พุทธิกรรมการออมไปจับกีได้เห็นความแตกต่าง
ว่าแนวทางการแก้ปัญหาความยากจนคือต้องเริ่ม
จากการปลูกจิตสำนึก ให้ใจเจอกบุคคลรักที่จะออม
ประหยัดและไม่สรุยสร่าย ซึ่งจะเป็นรากฐานให้มี
พุทธิกรรมการบริโภคที่เหมาะสมและมีเงินส่วน
เหลือนำไปลงทุน ซึ่งเป็นที่มาของรายได้ด้วย
ศักยภาพในการประกอบอาชีพ นำม้าซึ่งรายได้
ของครอบครัว ซึ่งแนวทางนี้สำคัญๆ ยกกระดับ
ไปสู่การมีชีวิตที่ดีในที่สุด

เคเมี๊ยนไปล้มภายนี้ราชญ์ชาวบ้าน
ที่มีผลงานโดดเด่นที่สามารถกลุ่มคน รวม
พลังสร้างสรรค์กองทุนสวัสดิการของตัวเอง เห็น
กรณีของพ่อวิตร บุญสูง แกนนำกลุ่มชาวนา
คุณธรรม ซึ่งพ่อวิตรได้บอกไว้ว่าปัจจัยสำคัญคือ
ต้องเออคุณธรรมมาเกิดติดกัน เพาะทางไม่
ใช้คนธรรมน้ำใจแล้วทำอย่างไรก็ไม่สามารถจะ

พระอาจารย์สุนิน ปัญโญ
ผู้จัดตั้งกลุ่มลี้จะสะสมทรัพย์วัดไผ่ล้อม

ใจตัวเองให้รอดพ้นจากนายมุกที่เบี้ยววนใจและเข้าถึงผู้คนได้อย่างจำกัดตลอดเวลาได้ ไม่ว่าจะเป็นลูกเล็กเด็กแดง เยาวชน วัยกลางคน หรือวัยชรา ก็จะไม่สามารถรอดพ้นจากการเป็นเหยื่อของการตลาดที่ต้องการขาย และกลุ่มเป้าหมายที่น่าจะซักชวนง่ายที่สุดก็คือกลุ่มชาวบ้านที่ยากจนนั่นเอง

เมื่อย้อนมองว่าแนวทางอะไรจะช่วยให้คนยากจนและเกษตรกรที่ด้อยโอกาสได้พัฒนาตัวเองไปสู่การมีชีวิตที่ดีได้ คงหนีไม่พ้นเรื่องของการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การมีสติปัญญา คิด กลั่นกรอง เลือกทางที่ดีที่สุดสำหรับตัวเอง ซึ่งเพียงเท่านี้อาจไม่พอ เพราะปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการตลาด และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ซึ่งถือเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อประโยชน์ต่อนายทุนจำเป็นต้องปรับแก้ ซึ่งประเทศไทยเป็นบทบาทของรัฐว่าทำอย่างไรรัฐจึงจะมีมาตรการที่จะนำไปสู่การพัฒนาสื่อสารมวลชน หรือการเปิดพื้นที่เรียนรู้ ที่จะช่วยให้กลุ่มเป้าหมายเหล่านี้ได้มีโอกาสพัฒนาตนเอง

ในส่วนของสถาบันการเงินก็ เช่นกัน ถ้าพลิกไปดูแม่บทของการพัฒนาระบบการเงินของประเทศ ในยุคการเปิดเสรีทางการค้า หลายคนอาจรู้สึกตกใจไม่น้อยที่เห็นแนวโน้มภายที่เปิดโอกาสให้สถาบันการเงินต่างประเทศสามารถดำเนินธุกรรมการเงินที่เข้าถึงประชาชนฐานราก โดยยึดคำนวณที่ต้องการคำตอบคือ เราจะแนใจได้อย่างไรว่าสถาบันการเงินเหล่านั้นจะดำเนินธุกรรมอย่างมีจริยธรรม

ไม่หวังเพียงกำไร โดยให้เกียรติและกลุ่มคนยากจนเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ทำงานได้ด้วย? มาลีง ตรัตน์มีบทเรียนจากการเรียนรู้ของหลายประเทศที่เราได้เห็นผลพวงหรือน้ำมือ และผลงานของนายธนาคารที่ประสาทการเฝ้าระวังของรัฐ ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบในวิกฤตเศรษฐกิจอย่างกว้างขวางไปทั่วโลก ไม่เว้นแม้แต่ประเทศไทยเองก็ตาม

ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาคบุนเดส์ การการเมือง ภาคประชาชน นักวิชาการ และภาครัฐ ต้องเข้ามายังตัวและมองการณ์ไกลที่จะออกแบบสำหรับโครงสร้างพื้นฐานในระบบการเงินที่จะเอื้อประโยชน์ต่อการเข้าถึงแหล่งทุนของเกษตรกรรายเล็กรายน้อยและเกษตรกรผู้ยากไร้ ซึ่งคงไม่ใช่ตัวแบบของ ดร.โมฮัมมัด ยุนูส (Muhammad Yunus) ของประเทศไทยนั่น คลาเดค ในประเด็นของธนาคารภารมีน (Grameen Bank) เนื่องจากปัจจัยสภาพแวดล้อมของไทย กับบังคลาเทศที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง และคงไม่ใช่ตัวแบบของ The Cooperative bank ในประเทศไทยอีกอย่าง ที่สามารถสนับสนุนการศึกษานี้ ความรู้เรื่องการจัดการธุรกิจอย่างเชี่ยวชาญ และ

สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ตลอดเวลา ในประเด็นนี้จะเห็นได้ว่าคนที่สำคัญไม่เฉพาะภาคประชาชน แต่เป็นหลายส่วนที่ต้องอุปมาท์เพื่อคิดภาพอนาคตว่าภาคพ่ออย่างไรของระบบการเงินที่จะเอื้อต่อการเข้าถึงแหล่งทุนของคนจน ตัวแทนสถาบันการเงินแบบใหม่ที่เหมาะสม ไม่คิดจะดูถูกต่อเมืองกับประชาชนแล้วแบ่งเป็นโน้นสนพักงานธนาคารเพียงอย่างเดียว การกำหนดอัตราดอกเบี้ย แค่ไหนที่เหมาะสมไม่ทำให้คนจนยิ่งมีภาระหนี้สินผูกพันเพร仓ตันทุนดอเบี้ยไม่ช่วยให้เค้ามีอำนาจต่อรอง ทั้งนี้มีหลายกลุ่มเคยพิพากษ่าว่าแพลตต์ฟอร์มที่เกียรติธรรมต้องกู้เงินดอเบี้ยแพงกว่ากู้ธุรกิจที่กู้ไปซื้อบ้าน เพียงเพราะใช้ตัวการบริหารความเสี่ยงมากขึ้น คือหมายความว่าสถาบันการเงินที่ให้เกียรติภูมิความเสี่ยงต่อการไม่ได้รับเงินคืน จึงต้องบวกตันทุนความเสี่ยงเข้าไปกระนั้นหรือ? ดังนั้นแนวคิดในเรื่องของเศรษฐศาสตร์เพื่อกำไร จึงถูกพิพากษ่าว่าวนในทุกระดับตั้งแต่ระดับภาค หญ้าจันถึงระดับสถาบันแม้แต่ในที่ประชุมเศรษฐกิจโลก

กองทุนสวัสดิการชาวนา

ในส่วนของกระบวนการสหกรณ์ ชุมชน สหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย (ชสอ.) ได้มีส่วนในการจัดทำแผนแม่บทพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ที่เอื้อต่อการพัฒนาองค์กรและร่วมมือกัน (SHOs System) เพื่อเป็น Platform ของการพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ในทิศทางที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาและร่วมมือกัน โดยสาระสำคัญของแผนแม่บทนี้ให้ความสำคัญกับการสร้างจิตสำนึกการออม การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบการเงินที่เอื้อต่อคนยากจนและ

ผู้ด้อยโอกาส ประเด็นที่อาจเป็นอุปสรรคในการขับเคลื่อน SHOs System คงหนีไม่พ้นความเข้าใจ และการริเริ่มจากผู้นำสหกรณ์ และการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ที่ต้องให้ความสำคัญและเห็นความจำเป็นโดยต้องเริ่มจากตัวเองก่อน

แม้จะเป็นลิ่งที่ยากลำบาก เพราะโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวกับระบบการจัดการเรียนรู้ ตัวแบบที่ดีในทางปฏิบัติ ลักษณะเป็นไอดอล (Idol) ที่จะให้เห็นเป็นรูปธรรมค่อนข้างมีน้อย เพราะส่วนใหญ่มักเห็นคนที่มีผลต่อกรรมการบริโภคเดินขั้วๆ กัน

ในสังคมมากกว่า ดังนั้นกระบวนการเรียนรู้ต้องริเริ่มจากสถาบันครอบครัว สถานศึกษา หน่วยงานรัฐ และหน่วยงานต้นสังกัดที่คุณในสังคมมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน

เมื่อถึงตรงนี้พากเราคงเห็นแล้วว่าทำไม่ต้องมีการจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ในหน่วยงานหรือในชุมชน และไม่มองค์การสหประชาชาติ ซึ่งออกมาระบุคิว่าประชาชนทั่วโลกเริ่มน้ำเส่นอ กิจกรรมสหกรณ์ให้เห็นเชิงประจักษ์ในสายตาของคนในสังคม?